

РЕШЕНИЕ

№ 6604

гр. София, 11.11.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 32 състав,
в открито заседание на 05.10.2021 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Красимира Милачкова

при участието на секретаря Детелина Начева, като разгледа дело номер **10934** по описа за **2020** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145-178 от Административнопроцесуалния кодекс (АПК) във връзка с чл. 405 във връзка с чл. 404, ал. 1, т. 1 и т. 12 от Кодекса на труда (КТ).

Образувано е по жалба на [фирма], срещу предписанията, обективирани в т. 1, т. 2, т. 3 и т. 4 на Протокол за извършена проверка изх. № ПР2024189/03.09.2020 г. (П.) на инспектори в Дирекция „Инспекция по труда“ – С. (ДИТ).

В жалбата са изложени съображения за незаконосъобразност на акта, постановен в противоречие с материалния закон. Неправилно били вменени на дружеството задължения за изплащане на трудовите възнаграждения за месеците януари, февруари и март 2020 г. и обезщетение по чл. 224, ал. 1 във връзка с чл. 228, ал. 3 КТ на П. Г. Н., които последната е удържала от събраните суми по договори с клиенти. Служителката се опитвала, като не подписва ведомостите за заплати, да „черпи“ права и допълнителни облаги от недобросъвестното си поведение. Посочва се, че дружеството е инициирало заповедно производство за дължимите суми. Моли предписанията да бъдат отменени.

В откритото съдебно заседание жалбоподателят, редовно призован, чрез процесуалния си представител поддържа изложеното в жалбата. Акцентира върху това, че П. Н. е удържала трудовото си възнаграждение от събрани суми, дължими от дружеството по търговски договори, но е отказала да подпише документите за тези суми. Отказала е и да заплати сумата по сключен с дружеството договор за заем. Претендира разноски – държавна такса и адвокатско възнаграждение, последното

определено в съответствие с размера на сумите по оспорените предписания.

Ответниците - инспектори в ДИТ, редовно призовани, чрез процесуалния си представител, оспорват изложеното в жалбата, като я намират неоснователна. Нарушена била разпоредбата на чл. 270, ал. 3 КТ. Не били налице предпоставките по чл. 272, ал. 1 КТ. Направено е възражение за прекомерност на исканите от жалбоподателя разноски. Претендира юрисконсултско възнаграждение.

Софийска градска прокуратура, редовно призована, не изпраща представител и не изразява становище по жалбата.

Административен съд София-град, като обсъди релевираните с жалбата доводи и прецени събраните по делото доказателства по реда на чл. 235, ал. 2 ГПК във вр. чл. 144 АПК, намира за установено следното от фактическа страна:

При извършена на 25.08.2020 г., 31.08.2020 г. и 03.09.2020 г. проверка по спазване на трудовото законодателство на [фирма], с предмет на дейност – управление на компютърни средства и системи, било установено, че:

1. при преглед на представените ведомости на заплати за месец януари, февруари и март 2020 г. се установява, че работодателят е начислил, но не е изплатил уговореното трудово възнаграждение за извършената работа на П. Г. Н. при неспазване на чл. 128, т. 2 КТ, като до приключване на проверката не са представени други документи /разписки, банкови нареждания, банкови извлечения, разходни ордери и др./, удостоверяващи изплащане на начисленото трудово възнаграждение на посоченото лице за съответния месец;

2. не били представени документи, удостоверяващи изплащането на дължимото обезщетение /за неизползван платен годишен отпуск, пропорционално на времето, което се признава за трудов стаж в размер на 45 работни дни/ не по-късно от последния ден на месеца, следващ месеца, през който е прекратено трудовото правоотношение /заповед № 23/07.04.2020 г./, като не била спазена разпоредбата на чл. 224, ал. 1 във връзка с чл. 228, ал. 3 КТ.

Въз основа на горното в П. са обективирани предписанията по т. 1, т. 2, т. 3 и т. 4 от същия, като за изплащане на уговореното трудово възнаграждение за съответните месеци и обезщетението за неизползван платен годишен отпуск е указан срок – 23.09.2020 г. Протоколът е връчен на 03.09.2020 г.

Срещу предписанията от протокола до Изпълнителния директор на Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“ (ИАГИТ) е постъпила жалба от дружеството – работодател, с входящ номер от дата 17.09.2020 г. /л. 99-101/. Реализирано е правото актът да бъде оспорен по административен ред пред по-горестоящия административен орган съгласно чл. 81, ал. 1 и чл. 84 АПК.

На основание чл. 97, ал. 1 АПК с решение № 20070584/05.10.2020 г. Изпълнителният директор на ИАГИТ е отхвърлил като неоснователна жалбата на дружеството и са потвърдени дадените предписания, като изрично е указана възможността да бъде оспорен пред съд първоначално издаденият административен акт /л. 93-97/. Доказателства за връчването на така постановеното решение не са представени по делото, вкл. и по чл. 152, ал. 2 АПК.

По делото са приобщени следните писмени доказателства: протоколи от комисия на дружеството за удържане на дължимото трудово възнаграждение от П. Н. за месеците януари, февруари и март 2020 г. и отказа на същата да положи подписа си под поставената ведомост за заплати /л. 10-12/; протокол от комисия на дружеството за удържане на обезщетението за неизползван платен годишен отпуск от същата

служителка и отказа ѝ да положи подписа си под поставената ведомост за заплати, както и върху подготвения разходен касов ордер; копия на ведомости на заплати /л. 41-44/; сигнал на П. Н. до ДИТ относно неизплатени заплати, отпуски и осигуровки от дружеството жалбоподател /л. 45/; трудов договор и допълнителни споразумения, сключени между П. Н. и [фирма] /л. 46-50/; заповед № 2/07.04.2020 г. за прекратяване на трудовото правоотношение между П. Н. и същото дружество /л. 52/; договор за представителство между П. Н. и [фирма] /л. 67-68/; вътрешни правила за работна заплата на дружеството /л. 114-115/.

По делото са изслушани свидетелските показания на Д. Г. Г., С. И. С. и П. Г. Н., които съдът в настоящия състав възприема като обективни и последователни, а по съществото им – и безпротиворечиви.

Свидетелят П. Н. посочва, че е работила пет години при жалбоподателя на длъжност „организатор дейности“, като работата ѝ се състояла в това, да обхожда обекти /обществени места – магазини, заведения, фитнес центрове/ и да сключва договори за авторски права. Дружеството предлагало каталог с музика, която се използва от съответния обект въз основа на сключен договор. П. Н. сключвала договор за предоставяне на пакет музика, издавала фактура и касов бон. За дейността си била проверявана от дружеството, но и от „Икономическа полиция“. Не оспорва, че е получавала пари в брой, които били отчитани на С. С. или в офиса, но имало случаи и на превеждане на пари по банков път. Уточнява, че е удържала процент от сумата – 25 % от всеки договор въз основа на устна уговорка. Трудовото ѝ възнаграждение било в размер на минималната работна заплата, като до 31.12.2019 г. то било получавано по два начина - в офиса или чрез удръжка от сумата, която е в нея, след което отчитала остатъка. За месеците януари, февруари и март 2020 г. не била получавала заплата, нито ѝ е изплатено обезщетение за платен годишен отпуск. Конкретизира, че във фирмата заплатите се получавали на ръка, като освен за осигуровки, не била дала съгласие да ѝ се правят удръжки. Потвърждава, че за месеците януари, февруари и март 2020 г. е удържала само 25 %, не и трудово възнаграждение, но не помни съответната сума /обикновено процентите за целия месец били повече от минималната работна заплата/. Във ведомостите за заплати се разписвали всички нейни колеги, вкл. и тя, най-много два пъти в годината, т. е. не всеки месец. Трудовият ѝ договор бил прекратен по взаимно съгласие, по нейна инициатива.

Свидетелят С. С. посочва, че от 10.10.2018 г. работи като технически сътрудник при дружеството жалбоподател, към който момент и П. Н. е работила там. Конкретизира, че същата е търговски представител, който отговаря за сключване на договори с клиенти на дружеството и е представяла неговите услуги пред тях. Функциите ѝ при сключването на договора били издаването на фактура и получаване парите от клиента, които свидетелят следвало да вземе и остави в касата на компанията. Това ставало, след като П. Н. удържи трудовото си възнаграждение от получената сума, т. е. тя му предавала остатъка. Знаел, че за месеците януари, февруари и март 2020 г. си е удържала заплатата. Била напуснала през месец март, възможно и април, 2020 г. заради затварянето вследствие коронавируса. На св. С. били дадени документи и разходни касови ордери за изплатените суми през посочените три месеца, както и за обезщетение за неползван платен отпуск, т. е. тези, които тя си е удържала, като той я е търсил, за да ги предаде. Въпреки че се била осъществила среща между С. и П. Н., последната отказала да се подпише на представените документи. Свързала се с адвокат, направила снимка на документите с телефона. Същата не възразявала срещу

сумата, нито срещу това, дали я е получила или не. Въпреки уговорката за среща на следващия ден тя не се появила. Контакт не бил осъществен през следващите дни, поради което С. върнал документите /ордер за изплатен полагаем отпуск в размер на 45 дни и три ведомости/ в офиса. За отказа ѝ не бил съставял протокол, обяснил е случилото се при връщането на документите в офиса. Посочва, че бил информиран за размера на възнаграждението в началото на месеца - една минимална работна заплата и процент бонус, за който те се разбирали с управителя. Знаел, че служителката си прави удръжка от разликата между стойността на договорите и сумата, която му предавала да занесе в офиса. Свидетелят С. не е извършвал преценка на сумата, която ѝ се дължи, като установявал, че разликата между стойността на договорите и предадените пари е винаги над една минимална работна заплата. Относно процента допълнително възнаграждение той бил различен, тъй като Н. си имала уговорка с управителя, а и зависел от сключените договори.

Свидетелят Д. Г. посочва, че от 2015 г. е търговски представител в [фирма], като познава П. Н. преди тя да започне да работи в същото дружество. Знаел, че преди това е работила в друга фирма със същата дейност, но не знае на каква длъжност, била подобна на длъжността, която той заема. Н. подписвала договори за сметка на дружеството с крайни клиенти, които посещава на място в търговските им обекти, с платени командировъчни и всички режийни. Услугата била предоставяне на авторски права за използване на музикално съдържание. Н. подписвала всички договори за сметка на дружеството, като с поверения ѝ касов апарат издавала съответните платежни документи – фактури и касови бележки. Уточнява, че в края на всеки месец си удържала от сумата трудовото възнаграждение за предходния месец, тъй като разполагала с парите на дружеството по съответните договори. Конкретизира, че по време на първата вълна на пандемията е пожелала да ползва неплатен отпуск, за да изтегли някакъв кредит от банка. За месеците януари, февруари и март 2020 г. имала подписани договори на стойност повече от 20 хил. лева. За тези месеци е предала в офиса стойността на договорите минус нейната работна заплата /минималната/. Н. била казала, че в края на февруари 2020 г. ще подпише нужните документи, ведомостите например. След този момент е ползвала неплатен отпуск и е изразила желание за прекратяване на трудовия ѝ договор по взаимно съгласие. Уточнява, че тя никога не е имала претенции за неплатени възнаграждения. Св. Г. помолил колегата си С. да отиде при нея, за да подпише документите, тя отказала. Впоследствие подала сигнал до Инспекцията по труда.

При така установеното от фактическа страна, Административен съд София-град формира следните правни изводи:

Жалбата е процесуално допустима като депозирана в законоустановения за това срок от лице, което има правен интерес от оспорването, доколкото процесните предписания пораждат за него неблагоприятни правни последици. Предписанията представляват принудителни административни мерки по чл. 404, ал. 1, т. 1 и т. 12 КТ - по същество си индивидуален административен акт /чл. 21, ал. 1 АПК/. В случая оспорването им пред по-горестоящия административен орган е отхвърлено, поради което приложение намира разпоредбата на чл. 145, ал. 2, т. 1 във връзка с чл. 98, ал. 2 АПК, вкл. и по аргумент от противното на чл. 145, ал. 2, т. 2 АПК.

Разгледана по същество, жалбата е основателна.

В настоящото производство и съгласно чл. 168, ал. 1 във връзка с чл. 146 АПК съдът проверява законосъобразността на оспорения административен акт, като

преценява дали е издаден от компетентен орган и в законоустановената форма, при спазване на процесуалните правила и материалноправните разпоредби, съобразен ли е с целта на закона.

Приемайки, че са извършени нарушения на трудовото законодателство от дружеството в качеството му на работодател по § 1, т. 1 ДР на КТ, инспекторите от ДИТ издали задължителни предписания. Ответниците са компетентните контролни органи, съгласно чл. 399 и следващите от КТ; чл. 20-21 от Устройствения правилник на ИАГИТ, поради което и не е налице отменителното основание по чл. 168, ал. 1 и ал. 3 във връзка с чл. 146, т. 1 АПК.

Спазена е разпоредбата на чл. 59, ал. 2 АПК. Оспорените предписания са издадени в писмена форма, съдържанието им отговаря на изискуемото по закон, мотивирани са, като са изложени подробно фактическите основания за тяхното издаване и същите са подведени под относимата правна квалификация. Не е налице отменителното основание по чл. 168, ал. 1 във връзка с чл. 146, т. 2 АПК.

По делото липсват данни за допуснати в хода на административното производство процесуални нарушения – такива, които съществено да са ограничили правото на защита на засегнатото лице или ако не бяха допуснати, органът по назначаването да би постановил акт в противен смисъл, предпоставка за отмяна на акта по чл. 168, ал. 1 във връзка с чл. 146, т. 3 АПК.

Наред с това, актът не е в съответствие с материалния закон и неговата цел /чл. 168, ал. 1 във връзка с чл. 146, т. 4 и т. 5 АПК/.

Съгласно чл. 404, ал. 1 КТ за предотвратяване и преустановяване на нарушенията на трудовото законодателство, на законодателството, свързано с държавната служба, както и за предотвратяване и отстраняване на вредните последици от тях контролните органи на инспекцията по труда, както и органите по чл. 400 и 401 по своя инициатива или по предложение на синдикалните организации могат да прилагат следните принудителни административни мерки: т. 1 - да дават задължителни предписания на работодателите, предприятията ползватели, органите по назначаването и длъжностните лица за отстраняване на нарушенията на трудовото законодателство, на законодателството, свързано с държавната служба, включително и на задълженията по социално-битовото обслужване на работниците и служителите и на задълженията за информиране и консултиране с работниците и служителите по този кодекс и по Закона за информиране и консултиране с работниците и служителите в многонационални предприятия, групи предприятия и европейски дружества, както и за отстраняване на недостатъците по осигуряването на здравословни и безопасни условия на труда; т. 12 - да дават задължителни предписания на работодателя и органа по назначаването за изплащане на неизплатени трудови възнаграждения и обезщетения след прекратяване на трудовите правоотношения.

В случая не се установява безпротиворечиво твърдяното изпълнение на задължението на работодателя да изплати дължимите трудови възнаграждения и обезщетение за използван платен годишен отпуск след прекратяване на трудовото правоотношение с П. Н.. Предписанията се явяват индивидуален административен акт, както беше посочено по-горе, и съответно, административният орган носи тежестта да установи съществуването на фактите, които обосновават издаването на акта. С изменението на КТ и въвеждането на изричната норма на чл. 404, ал. 1, т. 12 КТ се изоставя съществуващата до този момент съдебна практика, че отношенията, свързани с дължими суми за трудови възнаграждения и обезщетения при прекратени

правоотношения, са единствено гражданскоправни и е налице имуществен спор, който следва да бъде разрешен по исков ред, както и, че правомощията на контролните органи преди изменението на чл. 404, ал. 1 КТ са имплицитно свързани с изискването за съществуващо, а не за прекратено /несъществуващо/ правоотношение по престиране на работната сила.

Съответно, извън предмета на спора са възникването и прекратяването на правоотношението между П. Н. и жалбоподателя въз основа на сключения договор за посредничество /л. 67-68/, както и платени ли са всички дължими суми по последния, тъй като това правоотношение не попада в обхвата на понятието трудово по чл. 1, ал. 2 КТ. Съгласно чл. 4 от този договор представителят се запознава с действащите вътрешни Правила за определяне на възнаграждението на представителя, на база събраните плащания по Закона за авторското право и сродните му права (ЗАПСП). Следва да се има предвид, че тези правила не са представени по делото, а съдържанието им при евентуално тяхно наличие подлежи на анализ единствено с оглед съществуващото облигационно правоотношение.

По делото е представено възражение по чл. 414 ГПК от П. Н., което съдът намира относимо единствено доколкото потвърждава соченото от свидетеля Г. обстоятелство, че между дружеството и посочената служителка са съществували и правоотношения, различни от трудовите. Възражението е срещу неплатен остатък от договор за заем, който, дори и да е сключен между страните в административното производство – работник и работодател, е ирелевантен при изясняване на факта извършени ли са нарушения на трудовото законодателство. В този смисъл не подлежи и на обсъждане твърдението на П. Н. в направеното от нея възражение, че дружеството има спрямо нея насрещно задължение само за месеците януари и февруари 2020 г., както и за обезщетение за неизползван платен годишен отпуск. По настоящото производство липсват доказателства за отправено от страна на П. Н. искане за изплащане на тези суми по реда на глава Тридесет и седма от ГПК, за провеждане на исково производство за установяването им и осъждането на работодателя да ги изплати, нито такива, касаещи евентуално извършване на прихващане между насрещни задължения, вкл. и под формата на удръжки, ако такива са допустими /чл. 272 КТ/.

Съгласно чл. 128 КТ „работодателят е длъжен в установените срокове: 1. да начислява във ведомости за заплати трудовите възнаграждения на работниците и служителите за положения от тях труд; 2. да плаща уговореното трудово възнаграждение за извършената работа; 3. да издава при поискване от работника или служителя извлечение от ведомостите за заплати за изплатените или неизплатените трудови възнаграждения и обезщетения“. В случая сумите, представляващи трудови възнаграждения за положения от П. Н. труд, са начислени във ведомостите за заплати. Тези суми работодателят е длъжен да изплати, тъй като положеният труд по трудово правоотношение е винаги възмезден.

Съгласно чл. 270, ал. 2 и ал. 3 КТ „трудовете възнаграждение се изплаща авансово или окончателно всеки месец на два пъти доколкото не е уговорено друго. То се изплаща лично на работника или служителя по ведомост или срещу разписка или по писмено искане на работника или служителя - на негови близки. По писмено искане на работника или служителя трудовото му възнаграждение се превежда на влог в посочената от него банка“. Видно от чл. 5 от приложения по делото трудов договор /л. 46-47/ основното месечно трудово възнаграждение се изплаща с периодичност ежемесечно, като допълнително е вписан и процент допълнително

възнаграждение за придобит трудов стаж и професионален опит. В случая липсва подпис на работника по съставените от работодателя ведомости, липсват данни за издадени въз основа на тях фишове за заплати, не са приложени по делото разписки за полученото от работника трудово възнаграждение, нито се установява извършването на превод по посочена банкова сметка. Действително, в тежест на работодателя е да представи писмени доказателства, удостоверяващи плащането на дължимите на работника суми, представляващи уговорено и начислено трудово възнаграждение. Наред с това, същият работодател не разполага със средства за принудително обезпечаване на такива доказателства. В частност в случая, по безпротиворечив и несъмнен начин се установява, че работодателят е предприел необходимите и възможни постъпки да получи подпис на служителката върху съответните за това книжа.

Установява се също така, че служителката е разполагала със средства, платени от клиенти на дружеството, като сама е удържала от тези средства възнаграждение за себе си. При изслушването ѝ като свидетел, П. Н. изрично заявява, че за месеците януари, февруари и март 2020г. е удържала 25 % от наличните при нея средства, като обикновено това е над минималната работна заплата. Заявява и, че не помни колко точно е сумата. При тези обстоятелства безпротиворечиво се налага изводът, че служителката е получавала възнаграждението си в задължителния минимален размер, като не съществува основание да се приеме, че тя може по своя преценка да определя, дали съответната задържана от нея сума представлява заплата, допълнително възнаграждение към нея или друг вид плащане от работодателя. Следователно, не може да се приеме за доказана констатацията на издателите на оспорените предписания, че не са направени плащанията за уговорено трудово възнаграждение и обезщетение за неползван отпуск.

Изброяването в чл. 270, ал. 3 КТ на доказателствата, с които се установява плащането, е примерно. Когато законът поставя изискване за доказване на определени обстоятелства с писмен документ /в случая удостоверяващ плащане/, това не изключва възможността съответното обстоятелство да бъде установено със случаен документ, както и допустимостта на други доказателствени средства, каквито са извънсъдебното и съдебното признание, веществени доказателства, заключение на вещи лице и др., както и други документи, подписани от работника, съдържащи негови изявления, сочещи на единствения възможен извод, че сумите по трудовите възнаграждения са платени. Когато в нареждането за банков превод или вноската бележка, удостоверяващи извършено плащане, не е посочено неговото основание, в тежест на получилият плащането е да докаже неговото основание, иначе полученото подлежи на връщане като дадено без основание. Когато в документа за плащане не е посочено основанието и длъжникът /в случая работодателят/ заявява, че с плащането е погасил определено свое задължение, в тежест на получилият го кредитор е да докаже съществуването на друго основание за плащане /т. е. съществуването на повече негови вземания/ и погасяването им в различен ред съгласно чл. 76 ЗЗД. В тази връзка следва да се отбележи, че свидетелските показания на С. С. и Д. Г. установяват обстоятелства, за които законът не изисква изричен писмен акт. Плащането на суми със свидетели не се установява, а се извежда съобразно доказателства по чл. 270, ал. 3 КТ /така, в мотивите на определение № 60567/01.07.2021 г. по гр. д. № 1543/2021 г., г. к., III г. о. на ВКС/. По аргумент от чл.165, ал.1 ГПК, съгласно която когато за доказване законът изисква писмен документ, свидетелски показания се допускат, ако

бъде доказано, че документът е загубен не по вина на страната, следва, че при липсата на подпис върху ведомостите, свидетелските показания са допустими за установяване на обстоятелството, че плащанията са направени, а служителката е отказала да удостовери това обстоятелство.

За пълнота, следва да се отбележи, че по делото не са представени доказателства за наличие на съдебно производство, преюдициално /по смисъла на чл. 54, ал. 1, т. 5 АПК или чл. 144 във връзка с чл. 229, ал. 1, т. 4 ГПК/ за разрешаване на спора – дължими ли са и в какъв размер сумите, представляващи трудово възнаграждение и обезщетение за неизползван платен годишен отпуск. Предписанията не препятстват възможността спорът между страните да бъде разрешен по общия исков ред /чл. 357 и следващите от КТ/.

С оглед изхода на спора и на основание чл. 143, ал. 1 АПК следва да бъде уважено своевременно направеното от страна на жалбоподателя искане за възстановяване на разноските по делото. Установява се общ размер на последните: 550 (петстотин и петдесет) лева, от които 50 лв. – държавна такса и 500 лв. – хонорар за адвокат, платен съгласно отбелязването в представения договор за правна защита (л.92). Възражението за прекомерност на хонорара е неоснователно, тъй като същият е в минималния размер, предвиден в чл.8, ал.3 от Наредба № 1/09.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения. Предвид разпоредбата на чл.2, ал.1 от Устройствения правилник на ИАГИТ, последната следва да възстанови посочените разноски.

Така мотивиран и на основание чл. 172, ал. 2 и чл. 143, ал. 1 от АПК, съдът

Р Е Ш И:

ОТМЕНЯ предписанията, обективирани в т. 1, т. 2, т. 3 и т. 4 на Протокол за извършена проверка изх. № ПР2024189/03.09.2020 г. на инспектори в Дирекция „Инспекция по труда“ – С..

ОСЪЖДА Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“ да заплати на [фирма], с ЕИК[ЕИК], сумата 550 /петстотин и петдесет/ лева –разноски по делото.

Решението подлежи на касационно оспорване в 14-дневен срок от връчването му на страните, пред Върховния административен съд.

Съдия: